

Marco Polo

Marco Polo sa narodil v roku 1254. Pochádzal z váženej a bohatej benátskej kupeckej rodiny.

Keď bol len dieťaťom jeho otec Nicollo a strýko Matteo sa vydali prvý raz na cestu objaviť nové obchodné cesty (1260-1269). Išli z Krymu do strednej Ázie, Buchary a ďalej až do Číny, dostali sa do Chánbaliku (Peking), ktorý bol vtedy hlavným mestom mongolskej ríše. Tam ich prijal Veľký chán Chubilaj (Kublajchán).

Na spiatočnú cestu sa vydali v roku 1266. Pred spiatočnou cestou im Kublajchán zveril list pre pápeža, v ktorom žiadal, aby mu na dvor poslali sto vzdelaných mužov. Bratom Polovcom cesta späť do vlasti trvala 3 roky.

Písal sa rok 1271, keď sa podnikavá dvojica Benátčanov znova chystala vydať na obchodnú misiu do síce veľmi vzdialenej, ale pre nich už známej krajiny, nemal Marco ani 17 rokov. Zaiste mu nebolo proti srsti rozhodnutie otca a strýka, že ich bude sprevádzať. A našťastie ich rozhodnutie bolo veľmi prezieravé a malo ďalekosiahle dôsledky nielen na obchodný efekt rodiny Polovcov. Tentoraz však, pravdepodobne na základe Kublajchánovho listu, ich na pápežov príkaz sprevádzali aj dvaja misionári. Lenže, ako sa ukázalo, viera nebola dostatočným stimulom prekonávať cestovateľské útrapy, a tak hlásatelia božieho slova ukončili svoju púť už v Malej Ázii.

Polovci ako skúsení, ale predovšetkým cieľavedomí a praktickí ľudia, postupovali po karavánových cestách, prekračovali vysokohorské pásma, prechádzali cez džungle a stepi, púšť Gobi a po tri a pol roka sa znova ocitli tvárou v tvár Veľkému chánovi Kublajchánovi.

Mladý Marco sa ukázal ako talentovaný a dobrý obchodník, ale čo je pre nás dôležitejšie, aj ako usilovný žiak a bystrý a vnímavý pozorovateľ. Veľmi rýchlo sa prispôbil tamojším obyčajom a osvojil si niekoľko jazykov národov veľkej ázijskej ríše. Získal si Kublajchánovu priazeň a počas sedemnášťročného pobytu na cisárskom dvore sa stal inšpektorom, navštívil mnoho čínskych provincií a tri roky bol dokonca správcom v juhočínskom meste Jang-ču.

V roku 1292 rodina Polovcov dostala povolenie na návrat do vlasti a v sprievode princeznej, určenej za manželku vládcovi mongolskej dynastie Ilchánov v Perzii, všetci prešli námornou cestou cez Indočínu, Indonéziu, Cejlón a Indiu do Hormuzu v Perzskom zálive. Odtiaľ potom putovali po súši do Trapezuntu na Čiernom mori a loďou doplávali do Carihradu. Do Benátok sa vrátili koncom roka 1295, resp. začiatkom roka 1296.

Benátsky cestovatelia museli vystaviť svoje bohatstvá, aby ľudia uverili ich príbehom. Je pravda, že opisovali ríšu, o existencii ktorej súčasníci takmer netušili: centralizovaný štát pod vedením chána, teda Mongolskú Čínu na vrchole rozkvetu. Marco Polo hovorí o papierových peniazoch, o oblastiach, kde sa drahé kamene zbierali ako ovocie alebo o moriach, na ktorých miestny mágovia zabávali žralokov, kým lovci perál zbierali neuveriteľne veľké perly. Avšak oblasti, ktoré prešli, naozaj existovali, ich bohatstvá boli skutočné a obraz, ktorý o nich podával najmladší z nich, pomáhal zostaviť prvé mapy týchto málo preskúmaných krajov.

Po vypuknutí vojny medzi Benátskou republikou a Janovom sa na bojoch zúčastnil aj Marco Polo. V námornej bitke pri ostrove Korčuľa (7. 9. 1298) ho však zajali a uväznili. A tento na prvý pohľad smutný moment v živote Marca Pola rozhodol o tom, že obyčajná obchodná cesta Polovcov nezapadla prachom zabudnutia, ale sa stala jednou z najvýznamnejších cestovateľských výprav v dejinách ľudstva.

Marco bol zrejme dieťaťom šťasteny, lebo jeho spoluväzňom bol istý Rustichello z Pisy, známy stredoveký spracovateľ artušovských románov, ktorému Marco nadiktoval zážitky zo svojho pôsobenia v ďalekej Ázii i skúsenosti a dojmy zo spiatočnej cesty do Benátok. Tak vlastne zásluhou „ghost-writera“ Rustichella vznikol najslávnejší cestopis nazvaný *Kniha divov sveta – Milión*. Táto kniha sa začala používať až od začiatku 14. storočia a mnohí marcopolológovia ho vysvetľujú buď ako synonymum Marcovho bohatstva, alebo ako archaickú zdobnelinu z pejoratíva „Emilione“ (tak totiž prezývali jeho otca - Niccolo Milion). Ale je celkom možné, že názov cestopisu vznikol jednoducho ako metafora niečoho, čo v tých časoch znamenalo neslýchanosť a neuveriteľnosť Marcových na prvý pohľad prehnaných údajov.

Marco bol obchodník a na napísanie knihy nemal ani školské, ani literárne predpoklady, sám ju vnímal ako prostú správu zo „služobnej cesty“. Bol síce bystrým pozorovateľom, ktorý si všimol najmä veci všedného života, obchodné zvyklosti a pomery, no jeho oči dokázali vidieť a všimnúť si aj malebnosť krajov, ich obyvateľov a obyčajov, zároveň však vedel oceniť pôvaby nezvyčajnej architektúry i domorodých žien. Dodnes je známych vyše 140 rukopisov a raných tlačí *Milióna*.

Táto príťažlivá a poučná kniha, je najvýznamnejšou stredovekou informáciou o východnej a južnej Ázii a tamojších vyspelých civilizáciách. Najmä v storočí veľkých objavov bol Marcov opis ázijského bohatstva zdrojom nádeje a sebavedomia moreplavcov, ktorí hľadali cesty za zlatom a vzácnym

korením. O 150 rokov neskôr táto kniha inšpirovala aj Krištofa Kolumba, ktorý sa západnou morskou cestou vybral do legendárnych krajín, o ktoré opísal Benátčan Marco Polo.

O tom, že doma nikto nie je prorokom, svedčí aj naliehanie Marcových priateľov, ktorí ho na smrteľnej posteli vyzývali, aby odvolal „všetky klamstvá, ktoré narozprával“. Jeho odpoveď bola prostá a o to fascinujúcejšia: „Nevypovedal som ani polovicu z toho, čo som videl.“

Marco Polo bol prvým európskym cestovateľom, ktorý prešiel cestu naprieč celou Áziou. Marco Polo zomrel 8. januára 1324 v Benátkach.

Použitá literatúra:

- **Objavitelia neznámych diaľok**
autor: Richard Humble, Vladimír Krupa
vydavateľstvo Gemini, rok 1992

Môj názor na hlavnú postavu:

Marco Polo bol ešte veľmi mladý a už videl krajiny a miesta, ktoré možno neuvidím na vlastné oči ani ja. Podľa všetkého musel byť aj veľmi odvážny, keď nemal strach z takej namáhavej a vlastne aj svojim spôsobom dobrodružnej cesty. Možno ja by som toľko odvahy nemal.

Štýl autora a názor na dielo:

Autor v tejto knihe prináša vzrušujúce príbehy o objavných cestách Marca Pola do nových neznámych krajín. Kniha je písaná skôr ako cestopisný životopis mladého bádateľa. Autor sa skôr zameril na opis ciest a dobrodružstiev, ako na samotný opis hlavnej postavy. V diele sa nachádza opis miest, ktorými Marco Polo musel počas svojich ciest prechádzať. Sú tu aj rôzne prirovnania ako napr. „strecha sveta“, tak autor pomenoval Pamírsku náhornú plošinu. „Ovca Polova“ – tak boli pomenované divé ovce s veľkými zakrútenými rohmi, ktoré sa pásli na Pamírskej plošine.

Celé dielo o dobrodružnom živote Marca Pola sa mi veľmi páčilo, ale nevedel som správne prečítať mnohé názvy čínskych miest. Podľa mňa mohlo byť v zátvorke uvedené, ako sa správne majú názvy čítať.